

Százhuszonkétezer szegedi.

— A népszámlálás végső eredménye. —

Az alföldi metropolis, a nemzeti főváros, meghaladta lakosainak számában a százhuszezret. Tíz esztendő alatt huszezerrel szaporodott Szeged lakosságának a száma s ma, midőn a népszámlálás összehasonlító munkája is befejezést nyert, kiderült, hogy *Szeged városának százhuszonkétezer-negyyszáznolcvankilenc lakosa van.*

Lázár György dr. polgármester szombaton esti hat órakor ezernyi embernek hirdette ki ezt az öröndetes eredményt a városháza erkélyéről. A város fejének kijelentése hangos örömet okozott az alatt állók között.

Ez az eredmény mindenkit meglepett, mert már régebben azt publikálták, hogy Szegednek csak száztizennyolcezer lakosa van. A végső eredményt az utolsó pillanatig titokban tartották, kedves meglepetésként a város közönsége részére.

Zombory Antal nyugalmazott városi tanácsos, a szegedi népszámlálás vezetője, a mai napon a következő előterjesztést tette Lázár György dr. polgármesternek:

Nagyságos Polgármester ur!

Van szerencsém jelezni, hogy az 1910. évi VIII. törvénycikk értelmében végrehajtott népszámlálás eredménye a magyar királyi központi statisztikai hivatalhoz fölterjesztendő községi összesítő iv szerint Szeged város lakossága beleértve a katonaságot is összesen 122.489.

A szaporulat tíz év előtti 103.000-rel szemben 19.489, vagyis 18'92 százalék.

Ha ennek a gyarapodásnak a bel- és külterület szerint való megoszlását vesszük figyelembe, ugy eme szaporulathoz a belterületre 15.070 vagyis 23'18 százalék, a külterületre pedig 4419 vagyis 11'63 százalék esik.

Ami a népességnek a belterületen egyes városrészek, valamint a külterületen az egyes kapitányságok közti mikénti megoszlását és szaporodását illeti, azt további földolgozás után fogom kimutatni.

Szeged, 1911. évi február 25-én.

Zombory Antal
ny. tanácsnok.

A polgármester, aki hat órára térzenét kért a honvédkerületi parancsnoktól s mikor a zenekar a városháza előtt elhelyezkedett s ott a lakosság ezrei hullámozottak, a tanács és a törvényhatóság tagjaitól körülvéve, megjelent a városháza erkélyén Lázár György dr. polgármester és kihirdette az eredményt. A publikálás nagy örömet keltett. Azután az erkélyről ezeket mondta a polgármester:

— Tisztelt polgártársaim!

— Midőn a népszámlálás eredményét ezenel közlöm, örömmnek adok kifejezést városunk ezen népmozgalmi adatban megnyilvánuló haladására fölött, de örömmnek adok kifejezést afölött is, hogy a magyar faj erősítéséhez s ezzel a hazában a magyar faj hegemoniája megszilárdításához oly jelentékeny mérvben hozzájárultunk.

— Az elért s most közlött fényes eredmény, melynek jó része a városunkba való betelepülés eredménye, lelkesítsen bennünket a városfejlesztés dolgában való további öntudatos munkára, mely nem törődve irigység szülte éretlen gáncscsal, de ilyennel nem is bénítva mások haladását, mindig a haza és város együttes érdekeit tartva szem előtt, tiszta erkölcsi és szolid anyagi alapon tör előre a haladás útján.

Polgártársaim, fogadjátok üdvözlömet.

Harsogó éljenzés kísérte a beszédet, azután a honvédszenekar eljátszotta a Himnusz, melyet a közönség egy része el is énekelt. A honvédszenekar azután kuruc-nótákat játszott.

Ismételten meg kell állapítanunk, hogy Szeged szaporulata nem teljesen kielégítő, mert a tanyai lakosság százai elköltöztek Mérgesre és Ötömösre. A polgármester épen ezért földhöz akarja juttatni a népet, hogy az itt maradjon és Szeged lakosságának a számát szaporítsa. Így majd hatalmasabb eredményt hoz a tíz év múlva elkövetkező újabb népszámlálás.

Kormányválság Franciaországban.

— Briand nyilatkozata a lemondásról. —

(Saját tudósítónktól.) Nagyonfontosságú ülése volt tegnap a francia kamarának. Egy képviselő interpelláció alakjában szóvártette a kongregációk ügyét és intézkedést kért a kormánytól arra nézve, hogy a kongregációk föltámadását megakadályozza. Az ellenzék szemére hányta Briandnak, hogy engedékeny a klerikálisokkal szemben és koncessziókat tesz nekik. A kormány védelmére bizalmi javaslatot nyújtottak be, mely fölött késő éjszakáig tartott a vita. A szavazás eredménye az lett, hogy a bizalmi napirendet 258 szavazattal 242 ellenében elfogadták.

Ez a csekély szavazattöbbség váratlanul sulyossá tette a Briand-kormány helyzetét. A republikánus pártban már a leghatározottabban a kormány bukásáról beszéltek és a miniszterelnök maga is olyan kijelentéseket tett, hogy kész a lemondásra. Éjfélkor minisztertanácsot hívtak egybe, mely azonban úgy döntött, hogy a kormány egyelőre helyén marad.

A válságos hírekről ezek a táviratok számolnak be:

Páris, február 25.

Drelon kormánypárti képviselő tegnap délután nyújtotta be a bizalmi napirend javaslatát. Javaslatában kijelenti, hogy a kamara bizalommal várja el a kormánytól a kongregációs törvények keresztülvitelének biztosítását. Késő éjszaka volt a szavazás és a javaslatot kétszázötvenyolc szavazattal kétszáznegyvenkettő ellenében elfogadták. A szavazás után a kormánypárt vezérferfiái tanácskozássra gyűltek össze, amelyen megállapították, hogy a kormány még mindig huszonkilenc tiszta republikánus többséggel rendelkezik.

A kormány azonban attól tart, hogy a többség lassankint lemorzsolódik és a kormány kénytelen lesz tervezett reformjait keresztülvinni. A republikánus képviselők fölkeresték a miniszterelnököt, hogy a rokonszenvekről biztosítsák. Briand kijelentette, hogy érzi, amint bizonyos számú képviselő rendszeresen kontrakározza lépéseit és lehetetlenné teszi terveinek megvalósítását, hogy végül megbuktassa őt. A kormánypárt vezető tagjai azzal az impreszióval távoztak, hogy Briand csakis Fallières elnök nyomatókos kapacitálására marad helyén.

Páris, február 25.

A képviselőházi ülés után éjjeltájban minisztertanács volt. A folyosókon hemzsegték a képviselők. Minden párt a kamarában maradt, hogy megvárja a minisztertanács döntését. A kormány hívei, köztük Etienne alelnök, egymásután a miniszterelnökhöz mentek és kérték, hogy álljon el a lemondás tervétől. Két órai tanácskozás után megállapította a kormány, hogy a republikánus többség huszonkilenc főnyi és ezért egyelőre nem mond le. Általános azonban az a vélemény, hogy a Briand-kormány helyzete tarthatatlanná vált.

A miniszter az inasfiukért.

— Rendelet a törvényhatóságokhoz. —

(Saját tudósítónktól.) Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a törvényhatóságokhoz intézett rendeletben erős szociális érzékről tanuskodó módon akar gondoskodni az inasfiuk neveléséről. A miniszter szerint az egyre sürűbben létesülő inasotthonok vannak hivatva az inasnevelés megreformálására s ezért arra kéri a törvényhatóságokat, hogy az inasotthonokat segíeyezék, ha pedig nincsenek, létesítsen inasotthonokat.

A miniszter nyíltan kijelenti, hogy a törvényhatóságoknak ilyen törekvését maga is a lehető módon támogatja. A nagy figyelmet érdemlő kereskedelemügyi leirat a következő:

Valamennyi törvényhatóságnak.

A gyáriparnak az egyéni kézimunkát háttérbe szorító tömegtermelés bevezetése által megváltozott helyzete és ebből folyólag, a kéziműiparosok egy részének viszonyai, mindinkább nehezebbé teszik az inasnevelést, sőt egyes kéziiparágak fejlődése inashiány miatt veszélyeztetve is lévén, szükségesnek mutatkozik oly intézmények létesítése, melyek az ifjúságnak az ipari pályára való törekvését fokozva, egyrészt a kisiparos számára az inasnevelést megkönnyítik, másrészt a serdülő korban lévő inasfiuk erkölcsi nevelését célozzák és a szülői házat helyettesítő oltalmat nyújtják.

Az iparosinasok és fiatal munkások helyzete ugyanis a régi idők viszonyaihoz képest nemcsak abban változott meg, hogy igen korán kell megküzdeniök az étellel, hogy munkakörülmódosult és hogy a szakképzettségük iránti igények is fokozódtak, hanem abban is, hogy igen gyakran nem megfelelő környezetben nevelkednek. Az a körülmény pedig, hogy az inasflu munkaidő után szabadóráiban keresményből korát meghaladó viszonyok közé juthat, az ifjút koraéretté teszi és miután serdületlen állapotban a felnőttekkel együtt dolgozik, ezek sokszor káros példája után indul, sőt igen gyakran itt szivja magába az elégedetlenség légkörét.

Ily körülmények között, alig lehet csodálni, ha a szülői házból és az iskolából még magával hozott jó hajlamai és az alkotó ösztönnel együtt járó öröme és képzelete fokról-fokra elhalványulnak.

Amíg e társadalmi és érdekeltségi körök az államhatalom támogatása és irányítása mellett az utóbbi években bizonyos élénkséggel foglalkoznak az inasok védelmével és erkölcsi nevelésével, addig a városok és közegek részéről — a községi jellegű tanonciskoláktól eltekintve — az inas-ügy nem részesül a megkívánt figyelemben. Pedig a modern városi és községi berendezkedésnél ugy szociális, mint ipari szempontból föltétlenül figyelemmel kell lenni az itt számításba jövő tanköteles koron túl lévő azon 12—21 éves ifjak, kik mint iparos-inasok és fiatal ipari munkások a szülői oltalmat és nevelést nélkülözni kénytelenek, szabad idejükben teljesen magukra vannak hagyva s felügyelet és irányításhiányában igen gyakran nem érik el azt a célt, melyet az ipari élet tőlük igényelhetne.

A jelzett bajok orvoslására vannak hivatva az újabban létesülő „Inas-otthonok”, melynek célja: egyrészt szülői házat pótló oltalmat, lakást, ételmezést, gondozást és felügyeletet nyújtani olyan tanoncok számára, akik az általuk választott mesterséget kiválóbb mesterek műhelyében szakszerű és gondos vezetés mellett akarják megtanulni, másrészt pedig az otthonban lakó, valamint a község vagy város területén szerződötetett fiukban is szabadidejükben ápolni az erkölcsi érzést, a hazaszeretetet, hagyományaikhoz és iparukhoz való ragaszkodást, nevelni bennük a férfias jellem erőnyeit, a becsületességet, szorgalmat és takarékoságot, engedelmességre, figyelemre és rendszertetre szoktatni, testi egészségüket gondozni.

Mindezen komoly és fontos indokok az államhatalom és a hatóságok kötelességévé teszik a kérdéssel behatóan foglalkozni.

Meg lévén győződve, hogy ezen kérdés mély horderejét cím is átlátja, — fölkérem címet, hogy területén már fönnálló ezen intézményeket erkölcsileg és anyagilag támogatni és újabb ily intézmények létesítését előmozdítani sziveskedjék. Amint eddig is tettem, a törvényhatóságok ily intézmények létesítésére irányuló tevékenységét a rendelkezésemre álló eszközökkel a lehetőség határáig támogatni hajlandó